

„ДУШАТА Е ВОЛНА ПТИЦА – ПЛАЧЕ, СМЕЕ СЕ И ПЕЕ, КОГАТО СИ ПОИСКА“

Мисълта е заимствана от един монолог – „Монолог от филма „Дом за вешанье“. Тя е наместо мото, положено в началото на книгата „Алманах Северозапад“ и всеки читател оттук-насетне открива или преоткрива един свят – български, или чисто нашенски – на хората от Северозападна България, които не се разделят със своя жилав корен, а съответно – и със своя типичен говор – цял живот. Това е втората книга от уникалната поредица. Нейн вдъхновен „промислител“, „идеолог“, списвател и редактор е белослатинецът Николай Фенерски. А зад годишника за „литература и изкуство в областите Видин, Монтана и Враца“ застават спомоществателите Цено Ценов, Димитър Палански, Тервел Кънчев, Стоян Георгиев, Весела Хаджийска, Красимира Иванова, Мария Маринова. Графичното оформление е на Мария Иванова. Илюстрациите в книгата са на шестгодишната дъщеря на Николай, Ивана Фенерска. А корицата, решена в черно-бяло и в нюансите на кафявото, е дело на друг талантлив човек от Бяла Слатина, иконографът Марио Беров. (Негова е корицата и в първия алманах.)

Втората книга от поредицата „Алманах Северозапад“ бе представена на воля и с добра воля в белослатинския ресторант „Скът“ от редактора Николай Фенерски, на 15 февруари, т.г., привечер.

След няколко думи за първия алманах и за себе си в творчески и житейски план, Николай благодари на дарителите на изданието и на разбирането, помощта и съдействието на белослатинския кмет инженер Иво Цветков, на председателя на настоятелството в читалище „Развитие – 1892“, Николай Алексиев, и на цялостната организация на вечерта от Марио Беров, и съпричастни публиката към документален филм със същото заглавие – „Резерват Северозапад“. Двайсет и петминутната лента разказва в прав текст преживелиците на няколко човеци от „породата на чешитите“ – от Бяла Слатина, та чак до Лом. Зиката – герой и в първата поредица - и неговите размисли за живота и смъртта, пък и за мястото на любовта, често пъти неосъществима, разочарованията и трудностите, през които преминава един син на николапетковист, какъвто е Павел Беров, поредицата от мъдрости, на които се „базира“ житейската философия на Мими Божков, който се изморява от всичко друго, но не и от говоренето, дядо Сандо и накрая – интелигентният „акцент“ – живецът, който внася в редицата на уникалите режисьорът във Врачанския театър, Николай Колов, тук обаче, „заснет“, като частица от село Стубел, заедно със странностите на баща си – „Ела си, сине, на село, да станеш мъничък“, „Ех, да съм жив! Един ден да умра! И ще се рода“ – „хващат“ зрителя и му припомнят за какво са му умът и сърцето и с какво е възможно да се изпълни душата му, за да полети той, или обратното – да си остане на земята и, както казват по врачанско – „в галошите“.

Николай Фенерски е автор на сценария и продуцент на филма. Оператор е Георги Маринов. Режисьор Пламен Николов. За емоцията в документалистиката, която те размива и разплаква, заедно с природните картини, човешките образи и изреченото от тях, допринася и музиката. Голяма част от филма е озвучена с изпълненията на Духовата музика от Бело поле. Творбата участва във Филм фест, където неговите създатели получават специални поздравления от професионалистите-кинодокументалисти.

По-нататък Николай Фенерски продължава да представя „Резерват Северозапад“ – 2 – книгата с „разкази, стихотворения, афоризми, северозападно хайку и други творения“, от които се смееш на воля, на воля се натъжаваш, като се окуражаваш, че наистина оцеляваш в трудното време, понеже се разпознаваш в своите „съселяне“, или „съграждане“ в това издание, призвано по-скоро да обединява людеите от тези три области, колкото и различни да са те в живеенето и в говоренето, в диалекта си, отколкото да ги разделя и противопоставя. Двайсетина автори на проза и поезия съжителстват „мирно“ и „тихо“ в годишника. Голяма част от текстовете са предадени с типичния северозападен диалект (условно наречен така!), което съдейства за автентичността на написаното, колкото и съвременно да е то. А и за надеждата, че този „северозападнал регион“ на страната не се е обезлюдил и обезсърчил и, че в него живеят хора, които гостолюбиво ще те посрещнат, когато и да е, и ще те изпроводят със своето разбиране за чест и достойнство. А ти непременно ще ги запомниш, защото те са твоят народ.

Като разказва за своя колопоход – от София до Бяла Слатина – и мисли как да организира подобно „разнообразие“ от Враца до Орехово – през ферибота и Румънско – с отбивки през Лом, Дреновец, Белоградчик, Кула, та чак през Чипровци, Николай Фенерски мечтае на глас за фестивал на духовите оркестри в Бяла Слатина, за сдружение, което да спасря местните занаяти и природа и да ги „известява“ на света, и вярва в хората – в родния си град, а и в България, че ще съумеят да съхранят родното и да го опазят от „помръкване“ и избледняване. Той е убеден, че всяка благородна кауза ще ги събере, където и да се намират по „света и у нас“.

Вратата му, че този край, колкото и да умира, ще съществува не е само в това, че всички, които никога не се завръщат, все пак не забравят своите корени и „местото“, откъдето са тръгнали по света, а и във факта, че немалката част от тях, превъплътени в алманаха, ще припомнят за тази част на страната. Двете издания – първото и сегашното, второ – влизат във фонда на Националната библиотека „Свети свети Кирил и Методий“ – и това е достатъчен залог за съхраняване на многоликите истории и действителни личности на „резервата“.

В неформалната обстановка след представянето на книгата, подплатена с вкусна белослатинска баница, с популярното по този край „друсано“ (свинско, лук и подправки) и с тънкото кашкавалено мезе, всичко полято „за здраве“ с бяло и червено вино с марката „Резерват Северозапад“, специално и отлежало, Николай Фенерски раздаде автографи върху книгата на почитателите си и размени с тях още размисли и готовности за деятельности, които вероятно ще осъществи в следващото издание на годишника. Той бе поздравен от Красимира Милчева, преподавател по български език и литература, директор на СОУ „Христо Ботев“ в Галиче, преди време, когато Николай е учителствал там.

Цвета СТЕФАНОВА